

Rozen uit Rwanda ?

Rwanda kampt nog steeds met een slechte pers. Meestal komt het land in het nieuws als er iets te melden valt in verband met de genocide in 1994. Dat is echter maar één aspect van de werkelijkheid. Daarom willen wij in deze nieuwsbrief dit keer aandacht besteden aan het goede nieuws, want ook Rwanda krabbelt op en kent naast de enthousiaste medewerkers in onze kliniek talloze mensen die willen "bouwen" en voor hun land iets willen doen. Nu eens een keertje geen zielige verhalen over de gevolgen van de genocide.

Na een moeizame periode van wederopbouw zien we de eerste resultaten en behoort het land op dit moment tot een van de snelst groeiende Afrikaanse economieën. Het gemiddeld inkomen per hoofd van de bevolking in Rwanda is 230 dollar per jaar en daarmee behoort het land nog tot de armste landen te wereld. In 2020 wil men de status van gemiddeld-inkomen land bereiken met 900 dollar per hoofd van de bevolking.

Daarvoor moet geïnvesteerd worden in o.a. ICT, mijnbouw, de energiesector en de landbouw. De overheid van Rwanda stimuleert de private sector op alle fronten. Sinds 2000 is de wetgeving meerdere malen aangepast om een aantrekkelijk ondernemersklimaat te creëren.

Nu leeft een derde van de bevolking op het platteland nog onder de bestaansgrens van 1 dollar per dag.

Omdat weinig moderne landbouwtechnieken worden toegepast is de oogst nog sterk afhankelijk van de weersomstandigheden. De boeren worden nu gestimuleerd om over te stappen op het verbouwen van exportgewassen zoals: koffie, thee en ook snijbloemen.

Een greep uit wat er zoal aan initiatieven is ontplooit door Rwandezen zelf zijn: het kweken van rozen, het produceren van koffie en het opzetten van een computerassemblagebedrijf.

Allemaal initiatieven die laten zien dat Rwanda in de lift zit en hard aan het werk is om er weer bovenop te komen.

De missie van Tom

In november was Tom van der Colk weer voor een maand in Kigali.

Het bestuur van fADA had aan Tom de volgende opdrachten meegegeven:

- Het verder werken aan de integratie van onze kliniek in het Rwandese systeem van gezondheidszorg en onderwijs.
- Het aantrekken van twee techniciens supérieurs en indien mogelijk het starten van hun opleiding.
- Starten van het onderwijs in de nieuwe ART techniek, geschikt voor het werken op het platteland.

We kunnen met recht constateren dat het een zeer geslaagde missie is geworden !

Hieronder volgen een aantal passages uit het verslag van Tom.

In de komende week zal ik ontdekken dat er veel veranderd is in de kliniek.

De grootste verandering is de aanwezigheid van de twee assistentes, Marie en Lucie.

Ze zijn al goed ingewerkt en nemen veel werk uit handen.

In de röntgenruimte zie ik röntgenfoto's van een zeer goede kwaliteit: ze hangen uitnodigend voor de viewer. De procedure van ontwikkelen en fixeren wordt nauwgezet door de beide assistentes uitgevoerd, iets wat vroeger door Petronille en Longin zelf moest worden gedaan.

Er zit veel meer vaart in de behandelingen dankzij hun aanwezigheid.

Dankzij het werk van deze twee gemotiveerde assistentes, is er nu elke middag ruimte voor een middagmaaltijd, in tegenstelling tot vorige jaren.

Longin heeft besloten dat de nieuwe techniciens supérieurs echt officieel aangenomen moeten worden. Ik ben het eens met zijn overwegingen: de organisatie van techniciens supérieurs ARTSOS moet de personen die in aanmerking komen zelf aanwijzen.

Want daarmee is de officiële samenwerking meteen een feit.

Wij denken niet dat het daarbij past om de mensen middels een ondertekend contract voor langere tijd aan de kliniek te binden. Om een goede en evenwichtige équipe te behouden, moet Longin uiteraard zelf kunnen bepalen met wie hij wel en met wie hij niet verder wil werken. Want we verwachten dat de kliniek alhier voldoende aantrekkingskracht zal krijgen op de techniciens supérieurs.

Dat betekent dat Longin gewacht heeft tot mijn komst: deze samenwerking moet namelijk door de voorzitter van ARTSOS opgestart worden.

De twee stagiaires aan de behandelstoel

Uit het verslag van Tom blijkt dat de behandelingen steeds verder verfijnd worden:

In de afgelopen maanden hebben Longin en Petronille gemerkt dat er problemen met overgevoeligheid optreden na sommige behandelingen. Waarschijnlijk hebben we de oorzaken daarvan kunnen achterhalen: naast de keuze van het materiaal, lijkt de manier waarop de restauraties worden afgewerkt en gepolijst, de oorzaak te zijn van de sensibiliteit.

Welkom aan de stagiaires !

Deze maandagochtend heb ik beide stagiaires kunnen verwelkomen op de kliniek.

Samen met een assistent leid ik hen rond in de kliniek.

Het wordt een drukke dag. Veel patiënten, het houdt niet op. We werken voor het eerst weer ononderbroken door tot 20.00 uur. Natuurlijk kost het begeleiden van de twee nieuwkomers extra tijd, waardoor iedereen uit zijn routine is.

Maar de twee krijgen wel een goede indruk van het werk.

Wat is ART?

ART staat voor atraumatic restorative treatment.

Het is een behandelmethode die aan de universiteit van Nijmegen is ontwikkeld ten behoeve van ontwikkelingslanden.

Met ART kan oppervlakkige cariës eenvoudig en goedkoop worden behandeld, zelfs als er geen elektriciteit beschikbaar is.

De rotte plek in tand of kies wordt pijnloos schoongemaakt met handinstrumenten. Daarna wordt een laag glasionomeer aangebracht, een materiaal dat op het tandoppervlak kleeft en dat er middels fluorafgifte voor zorgt dat de rotte plek zich zal herstellen.

Als de cariës te diep is doorgedrongen, is ART onmogelijk: dan moet een conventionele behandeling plaats vinden.

Als een kind met pijn in de fADA kliniek komt, wordt de pijnklacht verholpen. In dezelfde behandeling worden de andere aangetaste tanden en kiezen met ART behandeld, zodat de cariës zich niet meer zo snel kan ontwikkelen.

Tegelijkertijd krijgen de ouders voorlichting om het suikergebruik van hun kind te beperken.

Sinds half oktober is begonnen met de lessen in deze nieuwe techniek.

Longin en Petronille hebben nu beiden een aantal behandelingen met ART uitgevoerd.

Mevrouw van 78 jaar: reisde -- deels te voet -- meer dan 100 km voor behandeling in de fADA kliniek

In de vorige nieuwsbrief is reeds melding gemaakt van de aanschaf van een degelijke tweede hands auto.
En dit is het resultaat !

Het manusje van alles

Wist u dat ?

Enkele gegevens over Rwanda.

Aantal inwoners: 9,1 miljoen

BNP per hoofd van de bevolking: 230 dollar

Nederlandse hulp: 17,4 miljoen euro

Hulp aan: regionale vrede en veiligheid, goed bestuur en justitie, rurale economische transformatie.

Oproep !!!

Fondsen werving is een belangrijke activiteit voor een stichting als de onze. Het is ook een tijdrovende activiteit. Naast de gelden die we binnen krijgen van onze trouwe donateurs zijn we aangewezen op fondsen van grotere organisaties die ons project willen ondersteunen. Zo moet er uitgezocht worden welke fondsen in aanmerking komen om een project als het onze te ondersteunen. Vervolgens dienen er contacten gelegd te worden en moeten er meestal lijvige projectaanvragen worden ingediend.

Onze werkgroep PR zoekt twee enthousiaste vrijwilligers die het leuk en interessant vinden om hiermee bezig te zijn.

Wie dient zich aan ?

Acties voor fADA.

Cordaid heeft fADA van 2002 tot en met 2006 financieel gesteund. Dankzij deze genereuze steun heeft fADA:

- in 2003 de kliniek af kunnen bouwen

- het tandheelkundig onderwijs vorm kunnen geven
- zijn honderden arme mensen/kinderen behandeld aan ontstekingen van tanden en kaken

Uiteraard is het bestuur al enige tijd bezig met het benaderen van andere fondsen, maar we hebben nog geen concrete financiële toezeggingen. Weet u een fonds dat onderwijs of medische zorg in derde wereld landen wil ondersteunen: gaarne een berichtje aan het bestuur.

De werkgroep PR/Fondsenwerving benadert lagere scholen om te vragen of er interesse bestaat een project over fADA te starten, zoals op de Montessorischool in Houtwijk is gedaan. Basisschool Het Volle Leven heeft inmiddels toegezegd en begin volgend jaar gaan Paul en Tom er les geven aan een aantal klassen. Een andere school heeft interesse, maar daar dient het team nog een definitieve beslissing nemen.

Via deze nieuwsbrief nodigen we u uit om met goede ideeën te komen en/of om mee te helpen. Bijvoorbeeld:

- Zit u, of uw kind, op een sportschool/-club en wilt u wel een (hardloop-?, fiets-?, spinning-?, voetbal-?, zwem-?) wedstrijd organiseren voor het goede doel? Praat er eens over met medesporters of met de ouders van de andere kinderen. En misschien wilt u dat niet organiseren, maar zit er iemand bij waarvan u weet dat die het graag zou doen. Breng fADA eens onder de aandacht of breng uw idee bij fADA onder de aandacht.

- Kent u mensen met verkoopbare spullen in kelder, schuur, zolder en heeft u altijd al eens een veilinghamer willen hanteren? Of weet u een plek om die spullen te verkopen? Misschien kent u een veilingmeester die voor ons een veiling wil organiseren? Laat het ons weten.

- Bent u creatief en maakt u prachtige schilderijen of kerstversieringen, of kent u iemand die dat kan, en wilt u, de opbrengst uit de verkoop een keer aan fADA doneren? Laat het ons weten, want wellicht kunnen we met meerdere mensen een avond organiseren met verkoop per opbod.

Het kan dus zijn dat u een goed idee heeft, maar het zelf niet wilt uitvoeren of dat u ons graag bij de uitvoering wil helpen.

In beide gevallen willen we mensen en ideeën bij elkaar brengen, meedenken, ondersteuning bieden en indien nodig materiaal over fADA aanleveren.

Voor al uw vragen, ideeën en opmerkingen, kunt u contact opnemen met het secretariaat (info@fada.nl).

Maak kennis met :

Jacques Blom:
registeraccountant
Leeftijd: 53 jaar
Getrouwd: ja
Kinderen: 2 zonen
Kleinkind: Noa, sinds 9 weken

Mijn vak is niet echt een gezond beroep: een heleboel accountants overlijden vroeg door tijdsdruk en stress. Ik werk inmiddels ongeveer 30 jaar zelfstandig en heb een eigen accountantskantoor, maar ben het na mijn 45ste wat rustiger aan gaan doen. Ik wil vooral gezond leven en naarmate ik ouder word, merk ik dat ik in materiële zin minder nodig heb. Daarom probeer ik de hoeveelheid werk die ik aanneem daarop af te stemmen. Zo richt ik me de laatste jaren meer op de forensische kant van mijn beroep. Dit is ondermeer het detecteren van fraude, het traceren van verdwenen bezittingen, het in kaart brengen van geldstromen bij ondernemingen.

Het zijn vaak eenmalige opdrachten met minder deadlines en druk van buitenaf. Zo hou ik meer tijd over en dat vind ik vooral belangrijk sinds ik mijn eerste kleinkind, Noa, heb.

Hoe ik bij fADA terecht ben gekomen? Tja, dat is een heel verhaal. Ik ben penningmeester bij de stichting Zorg en Bijstand. De maatschappelijk werkster van deze organisatie, is de vrouw van Bob Blankwaardt, die in het bestuur van fADA zit.

Enige jaren geleden moest de financiële verslaglegging en administratie van fADA gecontroleerd worden. Dat is één van de voorwaarden om in aanmerking te kunnen komen voor een keurmerk, die je nodig hebt van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) om grotere fondsen te benaderen voor financiële steun. De controle moest uitgevoerd worden door een onafhankelijke, externe accountant en via via ben ik toen benaderd.

Dit speelde in de tijd dat Niek Idema nog penningmeester voor fADA was, maar hier eigenlijk mee wilde stoppen. Het contact heeft er

uiteindelijk in geresulteerd dat ik gevraagd ben als nieuwe penningmeester in het bestuur te komen.

Zowel bij de stichting Zorg en Bijstand als bij als bij fADA, wordt je geconfronteerd met mensen die veel ontberen. Dit relativeert mijn eigen bestaan en geven mij het besef dat ik een bevoordeeld mens ben.

De stichting Zorg en Bijstand helpt mensen die, buiten hun schuld, in de problemen zijn gekomen. Soms ga ik mee op huisbezoek en ik vind het iedere keer ongelooflijk te zien dat mensen toch nog veerkracht hebben, ook al zitten ze in schrijnende situaties.

“Ik wist niet veel van Rwanda en had al helemaal geen weet van de problemen die zich voor kunnen doen als er geen tandarts is. Ik heb veel bewondering voor mensen als Arnold Daems en Tom van der Colk die hier alles al dan niet tijdelijk opzeggen en zich daar volledig inzetten voor het opzetten en verlenen van tandheelkundige hulp”.

Goed nieuws!

In de vorige nieuwsbrief lieten we jullie weten dat het gastenverblijf en de dienstwoning in ruwbouw klaar is en het plafond, dak en afwerking nog op zich laten wachten aangezien ons op dat moment de financiële middelen ontbraken om de bouw tot een goed einde te brengen. We zijn blij jullie te kunnen melden dat er weer geld voor het afmaken van de bouw ter beschikking is en we hopen op niet al te lange termijn dit project af te kunnen ronden.

Er zijn nog veel arme mensen in Rwanda die wij van hun kiespijn en ontstekingen af willen helpen.

Dankzij uw donatie laten we hen niet in de kou staan. Giro 33.94.215 t.n.v. fADA.